

23.9.2020

Etelä-Savon kauppakamarin lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevasta lasinsäädännöstä

Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö pyytävät lausuntoja hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevasta lasinsäädännöstä. Lausunnot pyydetään 25.9.2020 mennessä.

Etelä-Savon osalta lausuntopyynnössä pyydetään ottamaan kantaa Etelä-Savon asemaan. Vaihtoehtoisissa malleissa Itä-Savo pysyy osana Etelä-Savoa tai siirtyy osaksi Pohjois-Savon maakuntaa, jolloin samalla vaihtuu Itä-Savon kuntien maakuntaliitto ja ELY-keskus alue. Tällä mahdollisella muutoksella on vaikutusta suoraan Etelä-Savon kauppakamarin toimintaan sekä alueen hallinnon järjestämiseen ja koulutusrakenteeseen sekä sitä myöten yritysten toimintaan koko nykyisen Etelä-Savon maakunnan alueella.

Vaikutukset Etelä-Savon kauppakamarin toimintaan

Kauppakamarilain perusteella kauppakamari on Keskuskauppakamarin jäsenyhteisö, jonka toiminta-alueena on Keskuskauppakamarin sille vahvistama alue. Kauppakamari kehittää toiminta-alueensa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä sekä hoitaa sille säädettyjä ja määrättyjä julkisia tehtäviä. Etelä-Savon kauppakamarin toiminta-alueena on nykyinen Etelä-Savon maakunta pois lukien Joroisten ja Heinäveden kunnat.

Kauppakamarin lakisääteisenä tehtävänä oleva elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittäminen perustuu yritysten lisäksi vahvasti tiiviiseen verkostoyhteistyöhön eri tahojen, kuten kuntien, alueen maakuntaliiton ja ELY-keskuksen sekä mm. koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen kanssa.

Mikäli Etelä-Savon kauppakamarin toiminta-alueen yrityksistä osa siirtyisi toisen maakunnan ja ELY-keskusalueen yhteyteen, olisi tällä merkittäviä vaikutuksia Etelä-Savon kauppakamarin tehtävien toteuttamiseen. Muutos käytännössä yli kaksinkertaistaisi keskeisten sidosryhmien määrän, joiden päätoimintapaikat sijaitsevat maantieteellisesti kaukana Kuopiossa.

Elinkeinoelämän toimintaedellytysten tuloksellisen kehittämisen keskiössä oleva edunvalvonta ja vaikuttamistyö vaatii jatkuvaa ja aktiivista yhteydenpitoa edellä mainittujen sidosryhmien kanssa sekä tavoitteiden yhteensovittamista toiminta-alueella. Käytännössä Etelä-Savon kauppakamarin toiminta-alueen jakautuminen kahden maakunnan alueelle tekisi Etelä-Savon kauppakamarin tehtävien hoitamisen erittäin haastavaksi paitsi resurssien, myös vaikuttamistyön sisältöjen muodostamisen puolesta.

Vaikutukset alueen yrityksiin

Suorat vaikutukset alueen yritysten liiketoimintaan vaihtelevat suuresti sen mukaan millä toimialalla yritykset toimivat ja mikä on yrityksen markkina-alue. Maakunnallisesti toimivilla yrityksillä ja yhdistyksillä maakunnan jakaantuminen vaikeuttaisi liiketoimintaa merkittävästi, kun taas vienti- ja kansallisesti toimivilla yrityksillä vaikutukset liiketoimintaan olisivat vähäisempiä.

Yrityksien kannalta suurin riski liittyy työvoiman saatavuuden varmistamiseen sekä logistiikan turvaamiseen. Epäsuorat vaikutukset kaikille yrityksille liittyvät koulutuksen ja työvoiman saatavuuden kysymyksiin sekä koulutuksen oikeanlaiseen kohdentumiseen. Merkittävä kysymys on myös EU:n rakennerahastorahojen jakautuminen alueella.

Terveydenhuollon palveluiden saatavuuden merkitys on elinvoiman, vetovoiman sekä työpaikkojen säilyttämisen kannalta suuri. On äärimmäisen tärkeää yritysten toiminnan kannalta, että päivystävät sairaalat säilyvät sekä Mikkelissä että Savonlinnassa. Mahdollinen maakunnan jakautuminen toisi myös paljon uusia riskejä ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen järjestämiseen alueen yritysten tarpeisiin.

Nyt tehtävässä uudistuksessa on myös kaikissa tilanteissa huomioitava kehitysvammahuollon toimintaedellytykset Vaalijalassa, jossa on valtakunnallisesti merkittävää osaamista kehitysvammahuollosta ja sen kehittämisestä. Vaalijala toimii jo nyt usean maakunnan alueella, eikä sen toimintaedellytyksiä saa uudistuksessa vaarantaa. Vaalijala on myös merkittävä työnantaja Pieksämäen talousalueella.

Vaikutukset koulutuksen järjestäjiin

Koulut ja oppilaitokset ovat merkittäviä työnantajia, ja maakunnan hajoaminen voisi johtaa merkittävään työpaikkojen vähenemiseen erityisesti Savonlinnassa toimivissa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun yksiköissä. Mahdollisten maakuntarajojen muutosten yhteydessä on turvattava myös jäljelle jäävän Etelä-Savon toimintaedellytyksiä. Koulutustarjonta on varmistettava kaikilla paikkakunnilla. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun toimintojen lisäksi on tärkeää, että Diakonia ammattikorkeakoulun Pieksämäen yksikkö säilyy ja palvelee koko Itä-Suomen työelämätarpeita. Lisäksi työvoiman saatavuuden kannalta on turvattava toisen asteen oppilaitosverkoston nykytaso, huomioiden erityisesti Pieksämäen ammatillisen koulutuksen toiminnot.

Korkeakoulutus

Korkeakoulujen osalta on erityisesti huomioitava Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun merkitys ja toimintaedellytykset Itä-Savon alueella. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu tuottaa osaavaa työvoimaa alueen yritysten tarpeeseen sekä toteuttaa monia kehittämis-, TKI- ja koulutushankkeita alueella itse sekä yhteistyössä yritysten kanssa. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Savonlinnan kaupungin kuulemisessa esittämän näkemyksen perusteella mahdollinen maakunnan vaihtaminen vaarantaisi näitä toimintoja merkittävästi. (<https://dynasty.savonlinna.fi/kokous/20206594-5-4.PDF>).

Mikäli Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun merkitys ja läsnäolo muutoksen myötä heikkenisi Itä-Savossa, pitäisi vastaavia toimintoja syntyä esimerkiksi Savonia AMK:n tai Itä-Suomen yliopiston toimesta.

Ammatillinen koulutus

Korkeakoulutuksen kanssa rinnakkain tärkeä kysymys on ammatillisen koulutuksen kohdentuminen ja toimintojen säilyminen alueella. Itä-Savossa ammatillisen koulutuksen keskeisin toimija on SAMledu. SAMledu tekee laajaa yhteistyötä maakunnan muiden toisen asteen koulutuksen järjestäjien sekä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun kanssa. Omien jäsenkuntiansa alueen lisäksi SAMledun koulutuksen tuotanto kohdistuu koko maakunnan elinkeinoelämän tarpeeseen. Mahdollinen maakunnan muutos ei saa vaarantaa nykyistä järjestämislupaa, hyvää yhteistyötä mm. Etelä-Savon maakunnan läntisissä osissa toimivan Esedun kanssa, eikä SAMledun hyvää kehittämisrahoitustasoa. Näillä muutoksilla olisi välittömiä vaikutuksia alueen yritysten työvoiman saatavuuteen. Opetus- ja kulttuuriministeriön kanta järjestämislupakysymykseen olisi varmistettava ennen mahdollista maakunnan muutosta, koska nykyinen järjestämislupa perustuu nykyisen Etelä-Savon alueeseen.

Vaikutukset hankerahoitukseen

Etelä-Savossa hankerahoituksella on suuri merkitys alueen elinvoiman kehittämisessä. On epävarmaa jatkuisiko tuki samansuuruisena Savonlinnan alueella maakunnan vaihdoksen myötä, kun myös hakijajoukko on laajempi vahvoine Pohjois-Savon hanketoimijoineen. Joka tapauksessa olisi oltava varmuus erityisesti SAMledun ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun hankerahoitustason turvaamisesta.

Vaikutukset muihin yritystoimintaan vaikuttaviin asioihin

Muut edunvalvonnan kysymykset

Etelä-Savon kauppakamarin näkemyksen mukaan mahdollinen Itä-Savon maakunnan vaihdos voi vaarantaa Savonlinnan seudulle ja koko Etelä-Savolle tärkeän Parikkalan rajanylityspaikan avaamisen. Tämän asian edistäminen on varmistettava myös mahdollisen maakunnan vaihdoksen yhteydessä. Karjalan radan, valtatie 14 parantamisen sekä Saimaan vesiliikenteen sekä elinkeinoelämälle tärkeän Savonlinnan lentoliikenteen kehittämisen painoarvo Pohjois-Savon maakunnan kärkihankkeiden joukossa on mahdollista arvioida etukäteen.

Matkailu on Etelä-Savossa huomattava elinkeinotoiminnan ala. Maakunnan vaihdokseen liittyy epävarmuustekijöitä myös Saimaan alueen markkinoinnin ja matkailun edistämisen tulevaisuuden suhteen, koska Saimaa ei tällä hetkellä ole Pohjois-Savon kärkihankkeita. Mahdollisessa maakuntarajojen muutoksessa jäljelle jäävän Etelä-Savon Saimaan, Vedenjakaja-reitistön, vapaa-ajan asumisen sekä ruoka ja luontomatkailun edistämiseen pohjautuvan matkailutyön edellytykset heikkenisivät, kun Savonlinnan seudun kansainvälisesti merkittävät kulttuuri- ja luontokohteet siirtyisivät toiseen maakuntaan.

Edellä mainittujen Etelä-Savossa tärkeiden vaikuttamistyön tavoitteiden suhteen maakunnan vaihtamiseen liittyy epävarmuustekijöitä, joiden hallitseminen etukäteen on haastavaa. Riskien realisoiduminen olisi yritysten kannalta negatiivista.

Vaikutukset Etelä-Savon maakunnan olemassaoloon

Etelä-Savon itäisen osan maakunnan vaihtuminen johtaisi näkemyksemme mukaan pitkällä aikavälillä koko Etelä-Savon maakunnan lakkauttamiseen.

Etelä-Savon kauppakamarin hallituksen puolesta

Mikkelissä 23.9.2020

Antti Lipsanen
puheenjohtaja

Teppo Leinonen
toimitusjohtaja